

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe petiti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za en mesec 1 gl. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 225.

V Ljubljani, v ponedeljek 1. oktobra 1888.

Letnik XVI.

Vabilo na naročbo.

Bliža se zadnje četrtletje: gospode naročnike prosimo torej najuljudneje, da brzo blagovolé ponoviti svojo naročnino; one gospode, ki so zaostali z naročnino, opomnimo, da skoraj poravnajo svoj dolg; vse pa, ki še niso naši naročniki, vabimo, da bi nas počastiti izvolili v obilni meri s svojimi naročili. Stvar, za katero se borimo, je sveta, — vredna žrtve vsakega slovenskega rodoljuba. „SLOVENEK“ se bode neustrašeno potegoval tudi za naprej za svetinje milega nam naroda, — na versko-narodni podlagi.

„SLOVENEK“

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri upravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejemam:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemam za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z dnevno naročbo.

Novim naročnikom moremo postreči še z vsemi izšlimi številkami. „DOMOLJUBA“.

Vredništvo in upravništvo „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Slovensko šolstvo na Koroškem.

* Poročali smo ondan, da se je slovenski poslanec župnik Einspieler v deželnem zboru vrlo potegnil za slovenske šole na Koroškem tirjajoč: naj

bode šola konfesionalna pa narodna, kar po Korotanu ni zdaj ni prvo ni drugo. Ni nam sicer znan še njegov govor, a prepričani smo, da je svojo zahtevo podkrepil z zdravimi razlogi vseh pravih pedagogov, ki za ljudsko šolo soglasno tirjajo ista načela. — A zoper to opravičeno zahtevo sta se takoj oglasila dr. K. Ubl, deželni odbornik in prisednik v dež. šolskem svetu celovškem, pa odpadli dr. Abuja, ki s pomočjo slovenskih glasov sedi v deželnem zboru, in zatirjevala, da so koroški Slovenci s sedanjimi šolami zadovoljni in da si ne želé drugačnih; ves napor za slovenske šole da izvira le od duhovščine, ki zanemarija svoje pastirske dolžnosti in dela le narodno propagando.

Nemcem in odpadnikom se pač ne dá nič dopovedati. Kolikrat so že slovenski Korošci prosili, naj se vendar bolj pametno vravnajo njihove šole, prosili krajne, okrajne svete, deželni šolski svet, pošiljali peticije državnemu zboru, krog 100 katehetov prosilo je škofijski ordinarijat in deželni šolski svet, a vse to ne odpré očij takim pravicoljubnim (!) Nemcem; nekaj izjav kacega nemškutarskega županstva jim vse ono odtehta. Pri takem nejednakem borenju bi skoro mislili, da bode našim bratom po Koroškem slednjič pogum upadel ter da bodo opustili daljše napore za slovensko šolo. Tembolj nas veseli, da temu ni tako. Narodna zavest se zmir bolj širi tudi med prostim ljudstvom; ono samo izprevidi s svojim zdravim razumom, da tako nesmiselno vravnane šole so le prave mučilnice za slovenske otroke, v katerih se ne naučé ni nemškega ni slovenskega jezika. — Razveselila nas je prošnja, ki so jo poslali deželnemu šolskemu svetu koroškemu zopet priprosti kmetje, katera slóve:

„Preslavni e. kr. deželni šolski svet v Celovcu!

Podklosterska občina, pod katero spadamo tudi mi v šentlenartski fari pri sedmih studencih, je ob enem, ko se je oglasila dné 8. julija t. l. zoper govor državnih poslancev gg. K. Kluna in dr. Gregorca zastran slovenskih šol na Koroškem, izrekla željo, naj se ne preminjajo dosedanje določbe gledé poučnega jezika v naših šolah.

Podpisani šentlenartski kmetje niso nikakor v primernem številu zastopani v podklosterskem ob-

činskem zastopu. Omenjena izjava te občine gledé naših šol nikakor ne velja za šentlenartsko šolo. Opiramo se na prošnjo našega krajnega šolskega sveta od dné 8. decembra 1885 l. in ono šentlenartskih faranov od ravno omenjenega časa, kateri obe smo visok. državnemu zboru na Dunaj odposlali. Podpisani kmetje in stariši otrok, ki šolo obiskujejo, nikakor ne odobravamo omenjene vloge podklosterske občine in prosimo:

Preslavni e. kr. deželni šolski svet naj našim željam blagovoljno vstreže in šolo v šentlenartu pri sedmih studencih tako vredí, da bo v šoli podlaga vsemu pouku slovenski jezik. Nemški jezik naj bo neobvezen predmet od četrtega šolskega leta naprej.“ — Sledi 50 lastnoročnih podpisov ondotnih posestnikov.

Kak je uspeh te peticije, nam ni še znano. Mislimo pa, da se visoka oblastva takim naravnim zahtevam dolgo več ne bodo mogla ustavljati.

Konečno naj še pristavimo bratovski nasvet. Čitamo, kako veselo se gibljejo južnoštajerske občine ter zahtevajo slovenski značaj svojim šolam in protestujejo zoper ponemčevanje. Pripravljene so iti do najvišje inštanije državnega sodišča. Kaj velja, bratje koroški, osrčite se še vi! Kar je slovenskih občinskih zastopov, naj v pravilni občinski seji postavno sklenejo prošnjo za slovensko šolo do presl. e. kr. deželnega šolskega sveta; če tu ne bodejo uslišani, prosí se dalje do naučnega ministerstva na Dunaji, in če še ondi ne bo pomoči, pa do najvišjega sodišča. Saj tega nihče ne more tajiti, da šole na Koroškem niso osnovane v smislu člena XIX., ki vsem zagotavlja enakopravnost. — Ako je pa še premalo zavednih slovenskih občinskih zastopov, posnemajte pa svoje šentlenartske rojake; posamni posestniki in davkoplačevalci naj prošnjo podpišejo (oziroma podkrižajo). Splošnji vaš glas bode marsikoga vzdramil . . . kajti pravica slednjič mora zmagati. Upanja v boljšo slovensko bodočnost, dragi rojaki, ne smemo izgubiti. Solnce bode posijalo i pred naša vrata, saj je resničen pesnikov rek:

Lepši je po gromu dan,
Bolj za temo solnce žari.

LISTEK.

Ponedeljsko pismo.

„Tepke smo otesli in pospravili, zdaj se mehčajo. Dober sad je to, dober, naj reče kdo, kar hoče, in zagadel nikakor ne umem, zakaj ima ta sladki sad tako prozaično ime, oziroma zakaj se nam to ime tako prozaično zdí. Le v tem slučaju, ko bi kdo pod tepko ležal in bi premišljeval, kako bi bilo „fletno“ na svetu, ko bi pečeni golobje sami letali v usta in bi se tepka sprožila na usta, nastala bi iz poezije v resnici resna proza. In kako je dober tepkovec ali kakor pravijo zabavljivci vino, ki se nareja iz trte, ob katero se krave čohajo! To vino je že samo na sebi dobro, a če se pridene zaradi boljše barve pest suhih borovnic in zaradi hitrejšega „očiščenja“ kake tri litre špirita na vedro, potem prekosi tako vino še celó ono vino, ki raste na Kočevskem in se imenuje „dreimandervein“. Jaz sem že poskusil to slavno kočevsko vino in sem se uveril, da popolnem zasluži svoje ime, ker ima

tako moč, da ga človek, ki ima nekoliko razvajeno grlo, ne more sam piti, ampak mu morata pomagati dva, namreč eden, ki ga drži in eden, ki vliva. Tepkovec je tudi vse kaj drugega kot cviček, ki se navadno po naših gostilnah toči, ki pa nima nikjer domovinske pravice, ker ni nikjer na svetu tacega vinograda, da bi posestnik priznal, da se na njem prideluje kisló vino. Tepkovec sicer nima one lastnosti, da bi se otroci po njem precej čitavi navadili, ali za mestno gospódo je „non plus ultra“. Neki gostilničar na Posavji, ki je imel vsako nedeljo popoldne mestne gospóde poln vrt in pri katerem sem ga tudi jaz, kedar sem šel v Ljubljano ali iz Ljubljane, kako merico zvrnil, ki je pa zdaj že v večnosti, je pravil nekdaš seveda prav zaupno, da je gospóda zeló izbirljena in da izbirljnost vselej gostilničarju ne škoduje. Tako je prišla nekdaš k njemu neka gospódska obitelj, katerej dobro vino ni bilo všeč in je zahtevala, naj se jej boljše prinese, ali tudi to ni bilo po volji. Nimate li nič boljšega? vpraša gospóda in gostilničar reče, da ima še vino neke vrste, ki pa tudi najbrže ne bo ugajalo. Le prinesite ga, pravi gospóda, in res to vino je bilo

tako okusno, da je bila gospóda nevoljna, zakaj ga ni precej dobila. In drugo nedeljo je že vsa gospóda to okusno vino zahtevala in to okusno vino je rastlo — na tepkah.

Dober je tepkovec ali še boljši bi bil jabolčnik, kakor ga delajo na Nemškem, le škoda, da ga mi ne znamo. To sicer vemo, kako se morajo jabolka za tako vino pripravljati, ali kako se vino dela, ne vemo. Ko so se pri nas pred dvema letoma jabolka na Nemško tako drago prodala, spravila so se najprvo v vreče, potem peljala h prekupeu, kjer so se stehala in potem iztresla. Ko je je prekupec hotel peljati na železnico, nabasali so je zopet v vreče in naložili na voz kakor drva in iz vreč vsipali v železnične vozove, kjer so hodili po njih, kakor bi mrvo tlačili. In ko je to blago čez teden na Nemško prišlo, bila je gotovo taka brozga, da bi je še neke vrste žival ne pokusila, ko bi se z otrobi ne potresla; in iz tega se je delal šampanjec. Kdor zna, pa zna.

Na svetu je hudo, vedno huje, ali za vinske bratee je vedno bolje. Dasi se toliko vina popije kot nekdaš — žganjarji so namreč le za priklado —

Deželni zbor kranjski.

(Sedma seja, dne 29. septembra.)

(Dalje in konec.)

Poslanec Hren pri tej priliki omenja, da stavbeni urad še zdaj ni v roko vzel zadeve o savskem mostu pri Radečah, ker se inženir Hrasky predolgo potika po račenskih votlinah.

Deželni glavar odgovarja, da ima deželni stavbeni urad tako silno dela, da nikakor ne more zadostovati vsem zahtevam in tako hitro izvršiti vseh del.

Pri glasovanju obvelja predlog upravnega odseka.

Poslanec Hren poroča o prošnji občine Loški Potok za izločitev iz ribniškega sodnega okraja in združenje z ložkim sodnim okrajem ter predlaga, to prošnjo izročiti deželnemu odboru, da v njej navedene razloge še natančneje preiskuje in prihodnemu zboru o njih poroča.

Poslanec Dežman predlaga, naj se prošnja takoj odkloni. Pri glasovanju res obvelja Dežmanov predlog, proti kateremu so glasovali le nekateri udje upravnega odseka.

Poslanec Kersnik poroča o zakonu gledé lovskih kart, ki obvelja brez ugovora in se glasi:

Z a k o n

z dne .....

veljaven za vojvodino Kranjsko,

s katerim se prenareja zakonito določilo o tistih, ki so oproščeni, da ne plačujejo pristojbine za lovsko karto.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

Člen I.

§ 6. zakona z dne 17. aprila 1884. leta, dež. zak. št. 9, je v svoji dozdanji besedi razveljavljen in se mora odslej glasiti takó:

§ 6. Oproščeni so, da ne plačujejo pristojbine za lovsko karto: za varstvo lova neizogibno potrebno zapriseženo nadzorno osobje, učenci nižjih gozdarskih šol in gozdarski vajenci (praktikantje) med dóbo svojega šolanja, oziroma učenja.

Politično okrajno oblastvo določuje z ozirom na razsežnost in na tálné razmere lovskega ozemlja, kakor tudi z ozirom na večjo ali manjšo nevarnost poškodbe dotičnega lova po dogovoru z deželnim odborom za vsako lovsko ozemlje občine, kakor tudi za vsako samosvoje lovsko ozemlje zemljiškega posestnika največje število lovskega nadzornega osobja, ki je oproščeno, da ne plačuje pristojbine za lovsko karto.

Ako se v tem oziru ne doseže dogovor med političnim okrajnim oblastvom in med deželnim odborom, pristaja konečnoveljavna razsodba političnemu deželnemu oblastvu.

Člen II.

Ta zakon stopi v veljavnost z dnem, ko se razglasi.

Člen III.

Mojima ministroma za poljedelstvo in za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Poslanec Kersnik konečno poroča o zakonu gledé prepovedanega lovskega časa in predlaga, naj se potrdi dotični načrt, kakor ga priporoča upravni odsek, deželnemu odboru pa naj se naroča, da mu izprosi Najvišje potrjenje.

dasi trtna uš in peronospera vinograde uničujeta, je vendar vino vedno cenejše. In ko bi trtna uš in peronospera vse trte končali, bilo bi vino, pristno, naravno vino, ravno tako poceni, ali pa še cenejše. Ponarejenega vina namreč ne dobiš in ga ne boš dobil niti pri kupcu, niti pri krčmarju, ko bi še tako popraševal po njem.

Vinski bratci se pač lahko z mirnim očesom ozirajo v bodočnost, a vse drugače je z žganjarji. Tem se je s povišanim žganjarskim davkom ura dobro navila, ali oni, dasi so najubožnejši ljudje in dasi vedó, da jim nikaka rubežen ne more pretiti, vendar se ne bodo odtegnili novemu davku. Neki berač je rekel, ako bi frakelj goldinar veljal, vendar bi on žganja ne pustil, ampak bi toliko časa prosil, da bi goldinar za frakelj sprosil. Da, žganjarji ostanejo zvesti svojemu načelu, kakor so zdaj, bodo tudi v prihodnje dali zadnji krajcar za žganje, samo žganja bodo manj dobili. Ako se bo v prihodnje le 75% dosedanje količine popilo, bo finančni minister blizu 40 milijonov pridobil z novim davkom, torej toliko, kolikor iznaša ves zemljiški davek. Žga-

Pri splošnji razpravi se oglasi poslanec Kavčič in se pritožuje, kako nepravilno so se oddajali lovi v postojinskem okraju. Ko se preide v nadrobno razpravo, predlaga baron Taufferer: 1. Prepovedani čas za divje koze naj bo od 1. febr. do 30. junija. 2. Za srnačke in srnice pa celo leto.

Poslanec Klun podpira predlog gledé divjih kozlov, zaradi srnačkov in srnic pa predlaga, naj slavni odbor ostane pri dosednji določbi, katero priporočata tudi upravni odsek in deželni odbor. Dalje predlaga, naj tudi za zajce ostane prepovedani čas, kakor je bil doslej, namreč od 16. januarija do 31. avgusta, ne pa do 15. septembra, kakor nasvetuje upravni odsek. Gledé velikih divjih rac naj se pa raztegne prepovedani čas do 31. julija.

Pri glasovanju se predloga barona Tauffererja odklonita, predlogi poslanca Kluna pa obveljajo. Zajci se bodo torej smeli streljati od 1. septembra do 15. januarija, srnački in srnice od 16. sept. do 31. decembra, velike divje rase pa od 1. avgusta do zadnjega februarja.

Dosledno s § 1. predlaga poslanec Klun pri § 2., da se z lovskimi psi sledniki ali braki ne sme loviti od 16. januarija do 31. avgusta, kar tudi obvelja. Drugi paragrafi se potrdijo brez vsakotere premembe. Dotični zakon se torej sedaj glasi:

Z a k o n

z dne .....

veljaven za vojvodino Kranjsko

o prepovedanem lovskem času.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem takó:

§ 1. Pri izvrševanju lova se je držati naslednjih prepovedanih lovskih časov:

I. Za dlakasto divjačino.

Za jelene samce in damjake (lanjce) od 1. novembra do 30. junija;

za košute jelenov in damjakov in za njih jelenčke in košutice od 1. februarja do 30. septembra;

za divje kozle od 1. januarija do 31. julija;

za divje koze, divje kozličke in divje kozice od 1. decembra do 15. avgusta;

za srnjake od 1. februarja do 31. maja;

za srne, srnačke in srnice od 1. januarija do 15. septembra;

za poljske in planinske zajce od 16. januarija do 31. avgusta.

II. Za divjo perutnino.

Za divje peteline od 1. junija do 31. marca;

za ruševce (škarjence) od 15. jun. do 31. marca;

za divje kokoši in ruševke (škarjevke) vse leto;

za fazane od 1. februarja do 31. avgusta;

za gozdne, bele (snežne) in planinske jerebice od 1. februarja do 15. avgusta;

za poljske jerebice in prepelice od 1. dec. do 15. avgusta.

za sluke (kljunače) od 1. aprila do 15. avg.;

za velike divje rase od 1. marca do 31. julija;

za divje rase razven velike divje rase, za divje gosi, za močvirnike in povodne ptice od 16. aprila do 30. junija.

Pri jelenih, potem pri srnah in divjih kozah velja mlada divjačina za jelenčka in košutico, za srnačka ali srnico, za kozlička ali kozico do 1. jul. tistega leta po porodu.

§ 2. Ob prepovedanih lovskih časih se ne smejo streljati, pobijati in loviti prej navedene vrste

njarji so v resnici patrijotični ljudje, no pa tudi mi tobakarji si ne damo dosti reči; le to je razložek, da šo žganjarji avtonomisti, ker podpirajo državo in deželo, tobakarji pa strogi centralisti, ker samo državo podpirajo.

Čudno se Vam bo zdelo, g. vrednik, da samo o pijači pišem. A oprostite, posnemal sem deželni zbor, kjer so se prvih štirinajst dni vsi samostalni predlogi in govori vrtili krog pijače. Zdaj je sezóna za to, zdaj se je žganjarski davek povišal, zdaj se sadje za žganje namaka, zdaj mi tolkovec delamo in zdaj se na Dolenjskem pripravljajo za trgateg.

Dokler se pijača teoretično razpravlja, je vse mirno, a ko pride v prakso, ko se bo novo žganje jelo pokušati, ko se bo naš tolkovec začel čistiti s špiritom in ko bodo Dolenjci sode polnili in praznili, bo pa živahno.

A o tej živahnosti, kakor sploh o učinkih opojnih pijač Vam ne misli poročati Vaš

S—n.

divjih živali. Tudi se ne sme 14 dni potem, ko je nastopil prepovedani lovski čas in dokler isti traje, nobena divja žival, spadajoča k vrstam, katere je prepovedano loviti, prinesiti na prodaj (§ 7.).

V dóbi od 16. januarija do 31. avgusta ne sme nihče loviti z lovskimi psi sledniki (braki).

§ 3. Loviti kakoršnokoli si bodi divjačino v zanjke, pasti in skobee, pobijati in pobirati jajca, jemati mlado divjačino iz gnezd, kakor tudi razdirati gnezda je prepovedano. Jajca pobirati v ta namen, da jih izvale domače kure, kakor tudi loviti divjo perutnino je dopuščeno izjemoma samo lovskemu opravičencu ali od njega postavljenemu osebu.

§ 4. Na ubijanje divjačine v ograjenih zverinjkih in po fazanjkih se ta zakon ne uporablja.

Vendar je v takih zverinjkih in fazanjkih ob prepovedanem lovskem času ubito divjačino po določilih §§ 2. in 7. prepovedano prodajati.

§ 5. Na kvaro zemljedelstva preobilno gojena divjačina se sme, ako bi po § 11. lovskega patenta z dne 28. februarja 1786. leta to ukazala politična oblastva, primerno zmanjšati tudi ob prepovedanem lovskem času.

§ 6. Prestopek §§ 2. in 3. se kaznuje z glóbo od 5 do 25 gld., katera se sme tedaj, kadar se je prestopek ponovil, kakor tudi tedaj, kadar se je s pokončanjem večje množine divjačine nje rednemu stanu storila znatna škoda, zvišati do 50 gld.

§ 7. Kdor 14 dni potem, ko je nastopil prepovedani lovski čas, divjačino, ki se tisti čas ne sme loviti, celó v koscih ali za užitek pripravljeno prodaja, za prodaj okoli nosi, po gostilnah, štacunah, trgih ali drugače na kakoršenkoli si bodi način za prodajo razstavlja ali prodaja, ali kdor prodajo posreduje, zapade vrhu tega, da se mu divjačina zaseže, v § 6. navedeni glóbi. Izvzete od te prepovedi so samo divjinske konzerve.

Ista kazenska določila veljajo tudi gledé prodaje tiste divjačine, ki se sploh ne sme pobijati ali loviti, kakor tudi gledé jaje in mladičev divje perutnine in gledé razdiranja gnezd.

Kadar se je divjačina pobila v izjemnih slučajih, navedenih v § 5., mora se prodajalec ali tisti, ki posreduje prodajo, izkazati s spričevalom političnega okrajnega oblastva, da ima pravico prodajati to divjačino, drugače se nanj uporabijo določila predstoječega paragrafa.

Tisti, kateri ob prepovedanem lovskem času prodajajo divjačino iz takih krajev, za katere ta zakon ne velja, morajo kraj, od kod je divjačina, in ako je ista iz ozemlja v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel, vrhu tega še s spričevalom političnega okrajnega oblastva svojega stanovišča dokazati, da divjačina ni ubita protizakonito.

Drugače se tudi na takošne osebe uporabljajo predstoječa kazenska določila.

§ 8. Glóbe, katere se izrekó po tem zakonu, kakor tudi skupilo za divjačino, katera se zaseže v zmyslu tega zakona in katero proda pristojni občinski načelnik po javni dražbi, stekajo se v ubožni zaklad tiste občine, v kateri se je prestopek zasledil.

Kadar ni možno izterjati glóbe, tedaj jo je premeniti v zaporno kazen, in sicer za vsakih pet goldinarjev v po jeden dan zavora.

Preiskovanje in kaznovanje pristaja političnim oblastvom.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavnost z dnevom, ko se razglasi, in z istim dnevom izgubi zakon z dne 20. decembra 1874, dež. zak. št. 6 iz leta 1875., svojo moč.

§ 10. Mojima ministroma za poljedelstvo in za notranje stvari je naročeno izvršiti ta zakon.

Ker so bile ostale točke dnevnega reda med seboj v tesni zvezi in bo razprava o njih gotovo nekoliko obširnejša, deželni glavar po predlogu poslanca Kluna ob dveh popoldne sklene sejo in prihodnjo sejo napové za ponedeljek dne 1. oktobra.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. oktobra.

Notranje dežele.

Mej grofom Kálnokyjem in ogersko vlado se vrše obravnave zaradi tega, da bi bila Ogerska samostojno zastopana pri sprejemu nemškega cesarja Viljema na Dunaji.

Državni poslanec Plener je razpravljal po svoji stari navadi dne 28. septembra pred svojimi hebskimi volilec tudi vprašanje o verski šoli. Kakó, menda ni treba pripovedovati. Svoj govor je končal z besedami: Cela opozicija je složna v treh glavnih

točkah, t. j. nemštvo, napredek (?) in državna enotnost.

Pastirski list *grško-katoliškega metro-polita Sembratowicza* odreduje cerkveno slavnost 900letnice pri galiških Rusih v dan 13. okt. List ukazuje grško-katoliškemu duhovništvu, naj pouči vernike, da za dōbe sv. Vladimirja še ni bilo razkolništva in da so bili vsi krščanski Rusi katoliki. Pastirsko pismo nujno naglašja strogo katoliški značaj te slavnosti, odreduje molitve za papeža in cesarja, ter se končuje z besedami: Oni onstran reke Sbruce, ki so nedavno praznovali to slovesnost, opravičeni niso bili k temu, ker so zapustili katoliško cerkev.

Ogerska ima ali premalo za visoke državne službe sposobnih mož, ali pa je njihova poraba prevelika. „W. Tagblatt“ poroča iz Budimpešte: „Tisza je za trdno sklenil obdržati finančno ministertvo in stalno postaviti posebnega ministra notranjih zadev, kakor hitro se bo prijavila sposobna oseba, da je pripravljena sprejeti to službo.“

Vnanje države.

„Videlo“, glasilo *srbških* naprednjakov, huđuje se nad Bolgari in njihovimi nakanami gledé Makedonije, kakor se izražajo v bolgarskem časopisju in spomenici makedonskega prebivalstva. „Videlo“ trdi, da v Srbiji ne zaupajo temu postopanju. Srbija ima pravico in dolžnost, da skrbi za svoje individualne koristi isto takó, kakor Bolgari za svoje.

Bolgarski agent v Carjigradu, dr. Vulković, je dobil 14dneven odpust. Odpotoval je k svoji družini v Plovdiv.

Ruski listi izražajo svojo zadovoljnost, da je sultan tako odlično sprejel ruske velike kneze. „Journal de St. Pé.“ pravi: „Prijaznost sultanova nasproti bratom ruskega carja je gotovo primerna odnošajem obestranskega zaupanja. V veliko zadovoljenje vseh Rusov je porabil sultan bivanje visokih ruskih gostov v Carjigradu v to, da je na korist splošnjemu miru utrdil pristrénost mej obema državama.“

Nemška oblastnija je zaplenila v „Deutsche Rundschau“ objavljeni dnevnik cesarja Friderika. Kakor se pripoveduje, naznanil je založnik Paetel moža, ki je listu poslal dnevnik; to je bajé profesor dr. Geffeken, znani prejšnji diplomatski tovariš Bismarckov. Dr. Geffeken je imel razne službe kot diplomat svojega rojstnega mesta Hamburga, kot tak tudi dlje časa v Londonu. V angleških krogih je stopil v tesno zvezo z vladnimi krogi, kar so mu zamerili v Berlinu. Od leta 1881 živi Geffeken kot zasebnik v Hamburgu ter v obče velja kot Bismarckov nasprotnik. Akoravno je po svojem mišljenju zmerno konservativen (prostokonservativen), pisal je vendar v angleških listih mnogo zoper Bismarcka in njegovo politiko. — „Börsencourier“ pravi, da ima pravosodni minister Friedberg tudi eden iztis tega dnevnika in da se je onih dvanajst eksemplarov razdelilo ravno v njegovi hiši. — „Vossische Ztg.“ piše: „Vsled objavljenega dnevnika spomin cesarja Friderika ni oskrunjen, marveč le poveličan. Sedaj še-le vé nemški narod, kaj je izgubil z blagim pokojnikom.“ Sploh obsoja liberalno časopisje kancelerjevo postopanje v tem oziru, le „Nationalztg.“ mu nepogojno pritrjuje.

Uradniki *nemške-vshodno-afriške* družbe v Lindiju in Mikindanju so prisiljeni vsled napadov vstajnih čet zapustiti te postaji ter so se srečno rešili v Zanzibar. V Daressalaamu in Bagamoyu je sedaj mirno. Pangani in Kilwanah sta v rokah vstajnikov, ki ne priznavajo sultanove oblasti ter odrekajo pokorščino tjekaj odposlanima arabskima gubernatorjema. Neko poročilo, ki je došlo berlinski vladji, zatrjuje, da bo v kratkem zmanjkalo vstajnikom denarja in streliva. Opravičena je tedaj nada, da bo v kratkem končana vstaja.

Francoski ministerski svet je dne 28. sept. v svoji seji sklenil, da se skliče zbornica v dan 15. oktobra. Minister Krantz je naznanil svoj trdni sklep, da ne bo privolil v nikakoršno skrčenje mornaričnega proračuna. Poljedelski minister Viette je zagotovil, da bo dala letošnja žetev v Franciji 96 milijonov hektolitrov žita namesto povprečnih 108 milijonov hektolitrov. Ministerski svet se je tudi posvetoval o vprašanji, ali naj vlada pri prihodnjem zasedanju predloži zbornici svoj načrt o presoji ustave, vendar ni ničesa še sklenil v tem oziru. Drugi dan, dne 29. septembra, pa je ministerski svet po trditvi „Tempsa“ načeloma pritrdil nasvêtu Floquetovemu, da se zbornici predloži tak načrt, ki bo edino le skrêil senatove pravice gledé financ in zbornične razpusitve. Poročilo bo navajalo, da namerava vlada pobijati vsako v kongresu zahtevano revizijo, ki bi obsegala tudi še druge mimo napominanih točk. Pri predložitvi načrta bo tirjala vlada nujnost in zaupnico. — Mornarični minister Krantz je isti dan naznanil sovetu, da so mu došla iz Tonkina ugodna poročila. Položaj se je jako zboljšal. Večje vstajniške čete so razkrojene; kolera je ponehala.

Ker se je *Italija* izjavila, da bo zapisnik, ki definuje *turške* pravice ob zahodni meji Rudečega morja, podpisala le pod tem pogojem, ako Turčija natanko označi meje svojih afriških posestev, in sicer na zatoku Tripolisa, odklonila je Turčija to zahtevo ter konstatovala, da se nikakor ne more odpovedati svojim pravicam do Tunisa; ako želi Italija izvesti zahodno mejo turških posestev, velja naj jej kot taka iztočna meja Algira. Turčija je zaradi tega opustila

zapisnik ter bo podpisala suesko pogodbo, ob enem pa bo razposlala okrožnico, ki pojasnuje točko 10. te pogodbe.

V *angleških* krogih vzbuja Bismarckovo postopanje največjo pozornost. Edini „Standard“ pravi, da ima prav s svojo kazensko pravdo zoper „Deutsche Rundschau“. — Vladi je došlo uradno poročilo, da je polkovnik Graham zasledoval Tibetance do Rinchingonga v Tibetu. Tibetske vojne moči so popolnoma demoralizovane. Angleška ekspedicija se je vrnila v Gnathong.

V Atenah smatrajo *turško-grško* zadevo gledé ribičev na sporadskih otokih konečno dognano.

Rumunski starokonservativci pod Laskarom Catargijem so se zedinili z junimisti; na podlagi obestranskega dogovora bodo glasovali pri zborničnih volitvah za vladne kandidate. — „Romanul“ poroča, da so neznani zločinci metalí kamenje v vlak, v kojem se je peljala princesinja Klementina, in sicer na progi od postaje Slatine do Pitešta. Dva velika kamena sta razrušila vrata pri vozu, v kojem je sedela princesinja, ter padla tudi v voz, a k sreči nista nikogar poškodovala. Rumunska vlada je takoj pričela strogo preiskavo, vendar se jej ni posrečilo izvedeti napadnikov.

Dnevne novice.

(Deželnega zbora) prihodnja seja bo v soboto, dné 6. t. m.

(Živahna debata) unela se je v današnji seji deželnega zbora pri poročilu finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1889. Debate so se vdeležili izmej nemških poslancev vitez Gutmannsthal, Dežman in baron Schwegel, od narodnih poslancev dr. Vošnjak in poročevalec Šuklje. Zaradi pomanjkanja prostora objavili bomo poročilo v prihodnjih številkah.

(Cesaričinja Štefanija) bila je v soboto v Zadru ter si ogledala v spremstvu nadvojvod Karola Štefana in Evgena ladije vojne mornarice. Popoldne je sprejela več dostojanstvenikov v avdienci.

(Poslanec V. Pfeifer) izročil je deželnemu zboru prošnjo posestnikov in trgovcev novomeškega okraja, da se na žgane pijače iz domačih pridelkov naložena deželna naklada popolnoma odpravi.

(Iz štajerskega deželnega zbora.) Minolo soboto imel je štajerski deželni zbor zadnjo sejo v letošnjem zasedanju. Sklenil je s 30 proti 15 glasovom, da kupi za 1,363.000 gld. gorenje-štajerske gozde planinske montan-družbe. Mestu graškemu se je dovolilo posojilo v iznesku 1,700.000 gld. Poslanec Vošnjak je predlagal, naj se naroči deželnemu zboru, da poizveduje in stavi primeren predlog v prihodnjem zasedanju o ustanovitvi hiralnice za južno-štajerske pokrajine. Predlog njegov je obveljal. Potem, ko je zbor rešil še več manj važnih predmetov, zaključil je deželni glavar zasedanje s trikratnim slava-klicem presvetlemu cesarju.

(Kostanjeviško župnijo) dobil je č. g. Damijan Pavlič, vikar v Zagorji na Pivki.

(Administratorjem) župnije v Zlatem Polju je imenovan č. g. L. Lotrič.

(V l. mestno deško šolo ljubljansko) vpisalo se je začetkom šolskega leta 409 učencev. Ta petorazrednica, katerej je voditelj g. Andr. Praprotnik, šteje namreč v prvem razredu 38 učencev, v drugem 62, v tretjem (dva oddelka) 114, v četrtem (dva oddelka) 144 in v petem 51. Kakor čujemo, oglasilo se je več učencev iz nemške šulversinske šole, ker stariši želé, da se njihovi otroci učé slovenskega — materinega jezika.

(Nesreča.) Iz Škofje Loke se nam poroča: Dne 27. m. m. pal je štirileten otrok „pod mostom“ v apneno jamo, globoko poludrugi meter. Voda je stala v jami meter visoko. Ker ni nihče zapazil nesreče, je revče utonilo. Čez polu ure našla je mrtvega neka ženska, ki je iskala svojega otroka. Pred tednom so ravno iz iste jame izvelikli otroka, vendar še živega. Naj bi mestni očetje skrbeli, da se take jame pokrijejo, mestni redar pa naj ima bistrejše oči.

(Trtna uš) v črnomaljskem okraju širi se žali-bog zelo hitro. Zasledili so jo znova v katastračnih občinah: Božakovo, Maverl, Petrova Vas, Doblíče, Bedenj in Sodji Vrh.

(V ljubljanski čitalnici) pričnó se zborove vaje v sredo dné 3. oktobra ob 8. uri zvečer ter se nadaljujejo z ozirom na telovadske ure odslej naprej vsako sredo in soboto. Začetek pevske šole se naznani pozneje. Gospodi, ki želijo pristopiti pevskemu zboru, naj se oglašé ob omenjenih duéh pri pevovodju.

(Ušel je) iz ječe v Zagrebu kaznjenec J. Mlakar iz Mokric v krškem okraju. Obsojen je bil na več mesecev zaradi tatvine.

(Iz zverinjaka na Igu) ušel je te dni jelen; preskočil je zid.

(Nov časnik) z imenom „Die Mission im heiligen Lande“ začel bode z novim letom izdajati dunajski založnik Leo Woerl. Poročal bode izključljivo le o zadevah Palestine, sv. ondotnih misijonih, cerkvenih napravah, o cerkvenem življenju itd. Izhajal bode šestkrat na leto ter stal 2 gld. Prvi res ličen zvezek (78 str. osmerke) je že izšel; zališajo ga mnogotere slike.

(Občina mokronoška) priredi v spomin 40letnega vladanja Nj. velečastva cesarja Franca Jožefa I. dne 6. in 7. oktobra t. l. slavnost s sledečim vsporodom: Dne 6. oktobra na večer sijajna razsvetljava z zastavami okrašenega trga, kresovi na bližnjih gričih, umetalni ogenj, mirozov in bakljada domače požarne brambe skozi trg do občinskega urada. — Dne 7. oktobra zjutraj ob 5. uri budnica. Ob 8. uri razdelitev zneska 50 gld. med občinske siromake. Ob 10. uri slavnostna sv. maša. Ob 1. uri popoldne banket, pri katerem, kakor tudi pri drugih godbenih točkah svira uniformirana godba meščanske garde novomeške. Ob 1/2 4. uri izlet na bližnjo „Žalostno Goro, kjer se bode pogostila šolska mladina in se razdelile med isto knjižico „Cesar Franc Jožef I.“ — Ondi potem prosta zabava z godbo in petjem.

(Vabilo) k slavnostnemu koncertu, katero priredi Narodna čitalnica v Kranji dné 6. oktobra l. 1888. v svojih prostorih v proslavo štiridesetletnega vladanja Njegovega veličanstva cesarja Frana Josipa I. Spored: 1. V. Parma: „Slavjanka“. ouvertura. Svira godbeni klub kranjski. 2. Slavnostni govor. 3. Cesarska pesem. 4. I. pl. Zajc: „Lastavica“. Pesem za sopran s spremljevanjem orkestra. 5. V. Parma: „Slovanske cvetke“, potpuri slovenskih napevov. Svira godbeni klub kranjski. 6. Ples. Pri plesu svira oddelek vojaške godbe 17. pešpolka.

(Vabilo) k shodu v proslavo štiridesetletnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I., kateri priredi podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico v nedeljo dne 7. oktobra 1888. leta v prostorih gosp. Toma Kobanove hiše, p. d. pri „Šmonu“ v Šent-Kandolfu pri Kotmarivesi; o lepem vremenu na prostem, sicer v sobah. Začetek ob 3. uri popoldne. Vspored: 1. Nagovor predsednika. 2. Slavnostni govor. 3. Petje: cesarska pesem. 4. Deklamacije, govori, petje in prosta zabava. — Rodoljubi! K temu shodu vabimo Vas najuljudneje in se naddejamo, da se ga bode v prav mnogobrojnem številu udeležili. Predsedništvo.

(Vabilo) k slavnosti, katero priredi občina šmartenska združena s krajnim šolskim svetom, požarno brambo in pevskim zborom v proslavo štiridesetletnega vladanja Nj. velečastva presvetlega cesarja Franca Josipa I. dne 7. oktobra v Šmartnem pri Litiji. Vspored: 1. Dne 6. okt. zvečer ob 7. uri razsvetljava po vasi, godba streljanje s topiči, kresovi po hribih. — 2. Dne 7. oktobra zjutraj ob 5. uri budnica. — 3. Ob 8. uri pozdrav gostov iz raznih krajev. — 4. Ob 10. uri slovesna sv. maša, po sv. maši blagoslovljenje zastave požarne brambe. — 5. Ob 12. uri obdarovanje šolskih otrok. — 6. Ob 2. uri začetek ljudske veselice s tombolo. — 7. Zvečer zabava pri g. Jakliču. Vsa slavnost vršila se bode pod milim nebom.

Narodno gospodarstvo.

Poročilo deželnega odbora o trtni uši na Kranjskem.

(Konec.)

Da se je trtna uš tako hitro razširila po Dolenjskem in se zasejala tudi v vipavske vinarske kraje, to je nezgoda, ki preti uničiti vsa vinogradstva naše dežele in s tem tudi obstanek veliko tisoč rodbin. Ker, kakor je znano, nobeno sredstvo ne more uničiti trtne uši, nam po dozdanih skušnjah na Francoskem in drugod edino popolnoma upravičeno upanje daje le nasaditev ameriških trt, katerih trtna uš ne more uničiti, da si moremo ohraniti vinarstvo. Da se pa take trte nemudoma ne zasadi in se še niso zasadile, ovirata razven malomarnosti velikega dela dolenjskih vinorejcev dva glavna vzroka, namreč: 1. Pomanjkanje ameriških trt, katerih trtna uš ne more uničiti, in 2. denarne stiske vinogradnikov, kateri iz lastnih sredstev ne morejo na novo zasadiť svojih vinogradov.

Prva zapreka se tekom prihodnjih dveh let utegne odstraniti, ker je visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo za gotovo obljubilo, da bode razširilo in pomnožilo državne ameriške trtnice in vinograde,

kakor tudi, da bode šoli na Grmni mogoče, iz svojih trtnic in iz novo nasajenega ameriškega vinograda v Smolenivasi oddajati zadostno število ameriških trt. Vsakako pa se mora pri tem računati na to, da si bodo umni vinogradniki napravili tudi lastne trtnice.

S tem pa, da bode mogoče dobiti dovolj ameriških trt, vprašanje še ni rešeno, ker se bodo opušeni vinogradi, predno se trte nasade, morali primerno obdelovati, namreč prekopavati. To delo pa ni le težavno, temveč je, ako se najemajo in plačujejo tuji delavci, tudi drago. Da bi se pa vinorejci prebivalci, ki so vsled te hude nesreče že popolnoma obupani, spodbudili k novi delavnosti in da bi se z veseljem poprijeli nove zasaditve z ameriškim trtami, kot edinega izkušenega sredstva, s katerim jim je mogoče si ohraniti svoj dragoceni zaklad, sklenil je slavni deželni zbor, uvaževaje od deželnega odbora navedene razloge, že v prejšnjem zasedanju, da se dovoljujejo denarna darila malim, ubožnim vinogradnikom, ki svoje vinograde pravilno zasade z ameriški trtami. Samo ob sebi je umevno, da bi se takim posestnikom tudi morale ako mogoče brezplačno oddajati trtne šibe, kolikor bi jih potrebovali.

Deželnemu odboru tudi zdaj ni mogoče nasvetovati družih sredstev. Zato si z ozirom na predstojee razprave dovoljuje staviti sledeče nasvete:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Izdaja poučne knjižice: „Nauk, kako zasejati vinograde z ameriški trtami“ se vzame na znanje in odobruje;

2. deželni odbor se pooblašča:

a) da iz deželnih trtnic brezplačno oddaje ameriške trtne šibe in ukoreninjene trte, kolikor jih je na razpolaganje, malim neimovitim vinogradnikom, in

b) da takim malim vinogradnikom, kateri svoje vinograde pravilno zasade z ameriški trtami, dovoljuje darila v denarjih do najvišjega zneska 50 gl.

3) V ta namen se za leto 1889. dovoli kredit 500 gl. iz deželno-kulturnega zaklada.

4) To poročilo se izroča upravnemu odseku v pretres in nasvetovanje.

Telegrami.

Rim, 1. oktobra. Avstro-ogerski opravnik je včeraj izročil Crispiju insignije velikega križca sv. Štefana.

Ostrogon, 30. septembra. Vsled vesti, da se je cesar včeraj v Felixsdorfu srečno izognil veliki nevarnosti, se je mesto razsvetlilo. Ulice so polne naroda, ki navdušeno kličejo „eljen“ cesarju.

Monakovo, 29. septembra, (uradno). Cesar Viljem bo semkaj došel v ponedeljek, dne 1. oktobra, ter bo v torek, dne 2. oktobra ob 10. uri zvečer odpotoval na Dunaj.

Hamburg, 30. septembra. Tajnega svetnika Geffekena so včeraj, ko je došel s Helgolanda, na tukajšnjem kolodvoru zgrabili; prišel je sam semkaj, da se izroči sodišču.

Treville, 1. oktobra. V Escarbotinu (pri Abbeville-u) je povodom otvorjenja ključavničarske širokovne šole imel Goblet govor, v kojem je izražal bojazen zaradi boulangizma, ki lahko vzbudi meščansko, celo zunanjo vojsko, in to morebiti pri jako žalostnih državnih razmerah. Sklenil je svoj govor z izrazom trdnega zaupanja, da bo dežela 1. 1889. volila tako zbornico, ki bo mogla deželi zagotoviti mir in blagostanje.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
29.	7. u. jut.	737.8	8.0	brezv.	megla	0.00
	2. u. pop.	734.9	15.8	sl. svzh.	jasno	
	9. u. zveč.	733.8	9.4	sl. vzh.	"	
30.	7. u. jut.	729.0	8.0	brezv.	megla	43.70
	2. u. pop.	726.0	15.8	sr. vzh.	oblačno	
	9. u. zveč.	724.5	14.0	brezv.	"	

Srednja temperatura obeh dni 10.5° in 12.6°C., za 3.3° in 1.0° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

1. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 20 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16% "	81 " 80 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 20 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 35 "
Akcije avstr.-ogerske banke	872 " — "
Kreditne akcije	311 " — "
London	121 " 50 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 58 "
Cesarski cekini	5 " 71 "
Nemške marke	59 " 45 "

Izdajatelj: Matija Kolar.

Tužnim sream naznanjajo podpisani, da jim je preljubljeni in nepozabni oče, gospod

ANTON TREO,

hišni in zemljiški posestnik,

po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 83. letu dobe svoje danes mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega ranjkaga se bo dne 2. oktobra ob 4. uri popoldne v hiši št. 12 na cesti Marije Terezije blagoslovilo, potem pa pokopalo v družinski rakvi pri sv. Krištofu.

Sv. maše-zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

V LJUBLJANI, dne 30. septembra 1888.

Anton, Viljem, Lorenc, Gustav, sinovi.

Klementina pl. Fichtenau, Matilda Papež, hčeri.

Vsem našim prijateljem in znancem bodi s tem naznanjeno, da so naš iskreno ljubljene, nepozabljeni oče, oziroma stari oče in tast, gospod

FRANC ILLOVSKY,

posestnik in pekarski mojster.

dne 28. septembra t. l. v 74. letu svoje starosti po kratkem bolehanju nagloma umrl.

Ranjki se priporoča v blag spomin in molitev.

RUDOLFOVO, dne 29. septembra 1888.

Rodbina Illovsky.

OTOMANE,

!!gl. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapecirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi frauzami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmadratten) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Ne zameniti z Radgonsko, to je Radkersburger.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislecij največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaseča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislavoda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škriatic, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uč., da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih scavniske prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastoj in franko kopališče radenske statine na Štajerskem.

(43) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Somenj

v št. Ruprtu na Dolenjskem bo roženvenški ponedeljek, t. j. dne

18. oktobra 1888.

(1) Županstvo v Šent-Ruprtu.

Matija Gerber,

(J. C. Gerber)

Ljubljana,

priporoča svojo bogato in raznovrstno zalogo

slovenskih molitvenih knjig,

različno vezanih, in po jako nizkih cenah na primer v papirju, v pol usnji pozlačene, popolnoma v usnji z zlato obrezo, v rujavem usnji okovane, dalje vezane v slonovi kosti, v ponarejenem kristalu, v žamet in plišu, z pozlačenimi vogli in s podobo v sredi. Izdeluje pa jih tudi, kakorkoli zahtevajo častiti naročniki.

Kdor vzame večje število knjižic, dovolim mu primerno znižanje cene (rabat).

Častite naročnike prosim, naj se kar naravnost na-mé obračajo.

Cenilnik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko. Vse knjige moje založbe dobivajo se tudi po vseh knjigarnah.

Dalje opozarjam svoje p. n. naročnike in kupovalce, da se že nekoliko časa prodajajo in širijo med ljudstvom slovenski molitveniki, ki niso na Kranjskem prišli na svetlo, katerih ni spisal kak gospod duhovnik in ki tudi nimajo knezoškofijskega potrjenja. Na teh knjigah se dalje nahajajo tudi taki napisi, kakor jih imajo knjige, ki so v moji zalogi in še celo trije različni napisi, med tem, ko je vsebina pri vseh knjigah enaka. (5)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.